

GRUNDLÄGGANDE SÄKERHETSPRINCIPER FÖR HISSAR

INNEHÅLL

Personlig skyddsutrustning (PSU)	6
Fallskyddsutrustning	8
Förebyggande av döds- och allvarliga olyckor	9
På en byggarbetsplats – nyinstallation	10
Tillträde till maskinrum eller brytskiverum - via taklucka	11
Tillträde till maskinrum eller brytskiverum – via hustak	12
I maskinrum – fallrisker	13
I maskinrum – kontroll av elektrisk energi	14
I maskinrum – roterande / rörliga delar	15
I maskinrum – arbete på broms – kontroll av mekanisk energi	16
På respektive våningsplan	17
På respektive våningsplan- roterande/rörliga delar	18
På respektive våningsplan – nyinstallation	19
I schaktet – på korgtaket	20
I schaktet – i gropan	21
I schaktet – på korgtaket / inuti korgen	22
I schaktet	23
I schakt - angränsande enheter	24
I gropan - hydrauliska hissar	25
I schaktet - på stege	26
I schakt – fallande föremål (renovering och nyinstallation)	27
I schaktet - arbete med linor (renovering och nyinstallation)	28
Högriskaktiviteter - tunga lyft	29
Högriskaktiviteter - ställning	30
Högriskaktiviteter - tillfällig arbetsplattform	31
I schaktet: korg som tillfällig rörlig plattform	32
Högriskaktiviteter - överkoppling av säkerhetskrets	33
Högriskaktiviteter – asbest	34
Förebyggande av vanligt förekommande olyckor	35
I hisschaktet – i gropan	36
Halk, snubbel, fall	37
Säker användning av handverktyg	38
Säker användning av elektriska verktyg	39
Säker hantering av kemikalier	40
Manuell hantering/ergonomi	41

INLEDNING

Installation, underhåll, reparation och modernisering av hissar är aktiviteter som är förknippade med risker. För att minska dessa risker och främja en säker arbetsmiljö, är det viktigt att arbetstagare följer speciella säkerhetsprinciper och arbetssätt.

Denna European Lift Association (ELA)-broschyr "Grundläggande säkerhetsprinciper för hissar" beskriver generella och specifika säkerhetsprinciper som alltid måste följas.

Broschyren är utformad och i första hand riktad till hiss företag som utför installations-, underhålls-, reparations- och moderniseringsarbeten. Dessa företag har en legal skyldighet samt ansvar för att skydda sina medarbetare från risker som kan uppstå i samband med utförande av arbeten på hissar. Broschyren ger vägledning genom att visa exempel på sätt att skydda sig, som om de implementeras på rätt sätt, kommer att medverka till att uppnå det bästa skyddet för anställda hos hiss företagen och hos underentreprenörer.

Det är hiss företaget som ansvarar för att identifiera, tolka och uppfylla alla gällande krav och regler vare sig de är lokala, regionala, nationella eller på EU-nivå.

Broschyren riktar sig också till de anställda inom hiss branschen. De anställda bär ett ansvar att följa de gällande säkerhetsprocedurerna och att använda den skyddsutrustning som tillhandahålls av företaget. Denna broschyr kommer att underlätta för den anställde att förstå riskerna och där det behövs, begära kompletterande skyddsutrustning från företaget.

Säkerhetsprocedurerna är i hög utsträckning baserade på sunt förnuft. De bygger på många års erfarenheter av olyckor, några av dessa väldigt allvarliga med dödlig utgång.

Vissa av säkerhetsprocedurerna är särskilt viktiga: dessa är **avgörande regler**. Dessa regler är mycket avgörande för att undvika dödsolyckor. Om de inte följs kan det leda till mycket allvarliga olyckor eller dödsolyckor.

INLEDNING

Denna ELA-broschyr "Grundläggande säkerhetsprinciper för hissar" tar upp de flesta risker och situationer som kan uppstå vid arbete med hissar. Broschyren innehåller vägledning och exempel på hur man på bästa sätt skyddar sig mot dessa risker och medverkar till att uppnå ökad säkerhet. Broschyren är dock inte ett fullständigt regelverk som täcker alla tänkbara risksituationer. Det är fortfarande hissföretagets ansvar att genomföra riskbedömningar och tillhandahålla korrekt skydd.

Din verksamhet som hiss företag eller underentreprenör och din egen säkerhet som arbetstagare är direkt beroende av att alla säkerhetsprocedurer följs på ett korrekt sätt. Säkerställ god kunskap om dessa och att de följs i alla lägen.

Om tvivel uppstår och du eller någon annan känner att situationen ej är under full kontroll, avbryt arbetet och be om vägledning.

Författarna

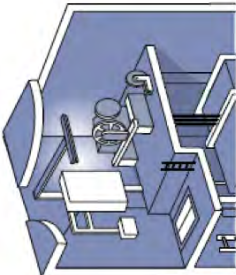

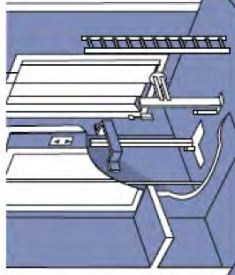

Reviderad 2021.

Friskrivning: Denna ELA-broschyr "Grundläggande säkerhetsprinciper för hissar" är tänkt som ett verktyg för att underlätta riskhantering. Den är framtagen som ett informationsmaterial och ska inte ses som ett juridiskt dokument. Den är inte tänkt att ersätta varje hiss företags egen bedömning och beslut. ELA frånskriver sig allt ansvar för åtgärder vidtagna eller inte vidtagna på bakgrund av innehållet i broschyren.

© 2015 European Lift Association (ELA) - Alla rättigheter förbehålls.

INTRODUKTION

Översikt över risker:

	Elektrisk risk	Klämrisk på grund av oskyddade rörliga delar	Risk för skada vid låg takhöjd	Asbest
	Risk för fall - tillträde till maskin och/eller maskinrum	Halkrisk	Snubbelrisk	Fallande delar
	Elektrisk risk	Klämrisk på grund av oskyddade rörliga delar	Snubbelrisk	Asbest
	Risk för fall från dörröppning eller gropstegen	Halkrisk	Snubbelrisk	Fallande delar
		Klämrisk under hissorg, motvikt eller angränsande hiss		

PERSONLIG SKYDDSUTRUSTNING (PSU)

Precis som för alla fackgrupper - brandmän, polis, svetsare etc. - eller vilken idrottsman som helst - inom t.ex. fäktning eller kampsport, är det avgörande att man använder personlig skyddsutrustning för att kunna utföra en aktivitet på ett säkert sätt.

Hissföretaget ansvarar för att tillhandahålla personlig skyddsutrustning till samtliga anställda. Medarbetare ansvarar för att ha på sig och använda utrustningen samt begära ny utrustning om någon del går sönder.

Här presenteras två typer av skyddsutrustning:

- Personlig skyddsutrustning som skyddar kroppen från skada
- Fallskyddsutrustning, som förhindrar fall eller skyddar vid fall från höga höjder

PERSONLIG SKYDDSUTRUSTNING (PSU)

Skyddsglasögon:

- Är obligatoriskt vid risk för flygande delar (exempelvis vid borring, rondellkapning)
- Rekommenderas vid användande av kemikalier

Säkerhetshjälm krävs:

- När det finns risk för fallande föremål
 - Alltid obligatoriskt på alla byggarbetsplatser
- Kontrollera hjälmen enligt tillverkarens rekommendationer!*
- ## Stötskyddskeps:
- Rekommenderas alltid som skydd mot skador i små maskinrum eller vid arbeten i hisschakt

Hörselskydd:

- Obligatoriskt vid ljudnivåer: >85 db(A)

Skyddshandskar:

- Skärskyddande handskar är bra till de flesta situationer
- Kraftigare handskar vid tung materialhantering
- Elskyddshandske vid arbete med utrustning som kan vara strömförande
- Kemiskyddshandskar vid användning av kemikalier

Skyddsskor:

- Anti-glid, spiktrampskydd
- Tåskydd mot fallande föremål
- Djupmönstrad sula som ger bättre grepp vid klättring på stege
- Bör ge skydd för anklarna

Fallskyddsutrustning är obligatoriskt vid risk för fall!

- Fallskyddssele förhindrar fritt fall (bromsar fallet)

Arbetskläder:

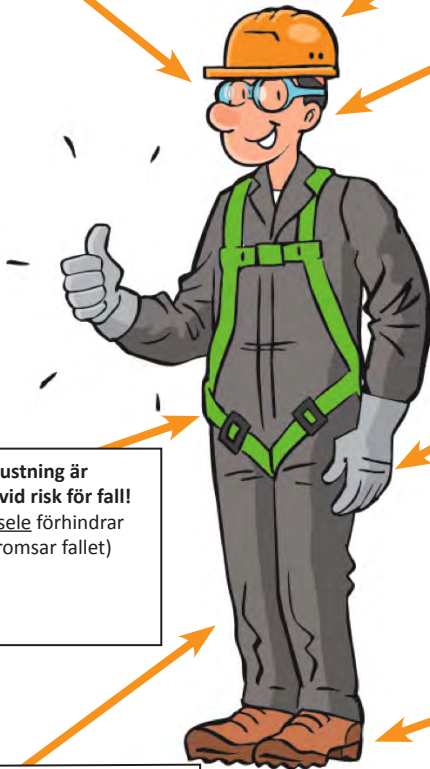
- Skyddar mot skavsår, smuts etc.
- Identifierar företaget

Undvik att bära:

- Metallklockor, armband, halsband, ringar etc. i samband med arbete på strömförande delar
- Löst hängande kläder som kan fastna i oskyddade rörliga föremål
- Slipsar, halsduk, sjalar etc. som kan fastna i oskyddade rörliga föremål

Kom ihåg:

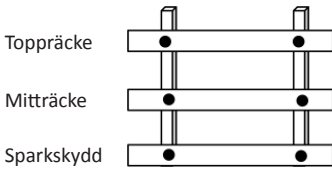
- Ytterligare skyddsutrustning som glasögon, väst, etc. kan krävas på vissa platser!

FALLSKYDDSUTRUSTNING

Primärt skydd: skyddsräcke

Ett skyddsräcke måste alltid ha åtminstone följande delar:

Kontrollera vilka mått som gäller enligt lokala regler!

Skyddsräcke eller balustrad ska installeras om det finns fallrisk enligt definitioner i lokala regelverk. (till exempel, öppning > 30 cm och fallhöjd > 2 m):

- På taket av hisskorgen
- Högst upp på en tillfällig arbetsplattform
- På ställningar
- På kanten av en byggnad
- I hisschaktet/hisschaktöppningen

Sekundärt skydd: fallskyddande utrustning

Fallskyddande utrustning

Utrustningen innehåller:

- Sele enligt EN 361
- Kort lina enligt EN 355 med elasticitet
- Fästpunkter för att fastgöra selen enligt EN 362

Alla typer av fallskyddsutrustning:

- Är **personlig**: varje medarbetare som utsätts för risker bör få sin egen utrustning
- Måste kontrolleras **1 gång/år** av en behörig person (leverantör eller utbildad person)
- Ska kontrolleras före varje användningstillfälle

Fästpunkter

På taket av hisskorg, hiss i drift

Ramen till hisskorgen anses normalt som en passande fästpunkt för fallskyddsutrustningen.

Det är företagets ansvar att informera om godkända fästpunkter.

Vid arbete på korgtak

- Koppla fast efter tillträde till tak
- Koppla loss innan taket lämnas

Detta för att undvika att sitta fast när hissen sätts i drift igen.

Andra situationer: livlinor

Exempel på livlina:

Livlina med glidlås som fästpunkt.

Återfjädrande livlina

Livlinan måste fastgöras i en fästpunkt som är ändamålsriktig enligt lokala regler. Livlinan måste ha skydd mot vassa kanter.

Använd livlina vid arbete på, exempelvis:

- Tillfällig arbetsplattform
- Hisskorg, när linor tagits bort
- Hisskorg, som är delvis ihopsatt och som hänger i kedja eller lyftanordning
- Stege, i samband med arbete på motviktens översida

FÖREBYGGANDE AV DÖDS- OCH ALLVARLIGA OLYCKOR

Inom hissbranschen utsätts medarbetarna för risker som kan leda till döds- eller allvarliga olyckor om de inte identifieras och hanteras på rätt sätt.

Detta kapitel har som mål att hjälpa medarbetare och företag att förstå vilka de största riskerna är och hitta effektiva sätt att undvika att sådana olyckor inträffar. Listan är baserad på erfarenheter från hissbranschen och tidigare allvarliga olyckor som inträffat, men är inte att betrakta som fullständig.

FÖREBYGGANDE AV DÖDS- OCH ALLVARLIGA OLYCKOR

PÅ EN BYGGARBETSPLATS – NYINSTALLATION

BESKRIVNING AV RISK

Risk att träffas av fallande föremål kan uppstå när man rör sig i närheten av en byggställning om någon som arbetar på ställningen tappar verktyg eller byggnadsmaterial.

BESKRIVNING AV SKYDD

AVGÖRANDE REGEL:

ALLTID använda hjälm i samband med vistelse på en byggarbetsplats

ALLTID ha uppsyn med de som arbetar ovanför dig i samband med tillträde till byggarbetsplatser eller i byggnader.

EXEMPEL PÅ SÄTT ATT SKYDDA SIG:

Personlig skyddsutrustning:

- Skyddshjälm

Kontrollera hjälmen enligt tillverkarens rekommendationer!

FÖREBYGGANDE AV DÖDS- OCH ALLVARLIGA OLYCKOR

TILLTRÄDE TILL MASKINRUM ELLER BRYTSKIVERUM - VIA TAKLUCKA

BESKRIVNING AV RISK

Risk för fall vid användning av felaktig utrustning:

- ej säker steg (skadad, för kort eller ej möjlig att förankra till en fästpunkt)

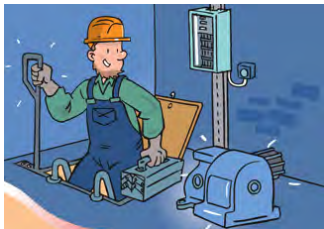

Risk för fall vid användning av felaktig utrustning:

- ej säker lucka (ej tillräcklig robust, för tung, saknar funktion som hindrar att luckan faller ned)

BESKRIVNING AV SKYDD

AVGÖRANDE REGEL:

ALLTID kontrollera stegens eller luckans skick.

ALDRIG använda felaktig utrustning.

EXEMPEL PÅ SÄTT ATT SKYDDA SIG:

Lämplig utrustning för tillträde:

- Säker steg (ej trasig, skadad eller ostabil)
- Steg med anti-glidfunktion
- Fastmonterad steg eller förankringsfunktion för att fastgöra steg
- Säker och robust lucka
- Handtag som underlättar tillträde och ger bra balans

Personlig säkerhetsutrustning:

- Skyddsskor med bra samt rena sulor
- Stötskyddskeps

Säkerhetsrutin:

- Kontrollera att tillträdesutrustningen är säker
- Håll 3-punktskontakt vid klättring på steg
- **ALDRIG** stå på en lucka: den kan vara ostabil
- **ALLTID** stänga luckan (skydd för dig, allmänheten och medarbetare)
- Om tillträdet ej är säkert, informera din arbetsgivare

Frågan bör hanteras av din arbetsgivare som ska informera kund och/eller besiktningsorgan (om relevant) för att hitta en lämplig lösning.

FÖREBYGGANDE AV DÖDS- OCH ALLVARLIGA OLYCKOR

TILLTRÄDE TILL MASKINRUM ELLER BRYTSKIVERUM – VIA HUSTAK

BESKRIVNING AV RISK

Risk för fall från kant som ej har räcke:

- Kant som är mindre än 3 meter från tillträdesvägen till maskin- eller brytskiverum

BESKRIVNING AV SKYDD

AVGÖRANDE REGEL:

ALDRIG gå i närheten av en oskyddad kant.

ALLTID använda fallskyddsutrustning om det finns en oskyddad kant inom 3 meter från tillträdesvägen till maskin- eller brytskiverum.

ALLTID använda ficklampa om det saknas tillräckligt med ljus.

EXEMPEL PÅ SÄTT ATT SKYDDA SIG:

Säkert tillträde:

- Kanten bör skyddas med godkänt räcke

Personlig skyddsutrustning:

- Fallskyddsutrustning och lämplig fästpunkt

Säkerhetsrutin:

- Kontrollera att tillträde kan ske på ett säkert sätt

Om tillträdet inte motsvarar kriterierna ovan informera din arbetsgivare.

Frågan bör hanteras av din arbetsgivare som ska informera kund och/eller besiktningsorgan (om relevant) för att hitta en lämplig lösning.

FÖREBYGGANDE AV DÖDS- OCH ALLVARLIGA OLYCKOR

I MASKINRUM – FALLRISKER

BESKRIVNING AV RISK

Risk att falla genom en oskyddad öppning i samband med arbete i dess närhet.

Stäng luckan efter dig då du klättrat upp.

BESKRIVNING AV SKYDD

AVGÖRANDE REGEL:

ALDRIG arbeta i närheten av en oskyddad öppning utan fallskyddsutrustning.

Om räcke ej finns, använd **ALLTID** skyddsutrustning fastgjort i en fästpunkt.

EXEMPEL PÅ SÄTT ATT SKYDDA SIG:

Säkert tillträde:

- Godkänt räcke runt luckan

Personlig skyddsutrustning:

- Säkerhetslina fäst i passande fästpunkt

Säkerhetsrutin:

- Installera ett godkänt räcke om sådant saknas
- Identifiera en lämplig fästpunkt för fallskyddet
- Använd och koppla din fallskyddssele
- Ingen arbetstagare får uppehålla sig i närheten av fallrisk utan någon form av fallskyddsutrustning

Om tillträdet inte motsvarar ovan procedur, informera din arbetsgivare. Frågan bör hanteras av din arbetsgivare som ska informera kund och/eller besiktningsorgan (om relevant) för att hitta en lämplig lösning.

FÖREBYGGANDE AV DÖDS- OCH ALLVARLIGA OLYCKOR

I MASKINRUM – KONTROLL AV ELEKTRISK ENERGI

BESKRIVNING AV RISK

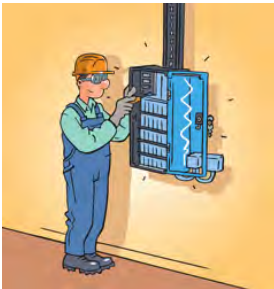
Risk för stöt i samband med:

- Mätning på elektrisk utrustning
- Utbyte eller reparation av elektrisk komponent eller annan utrustning som har 110V DC eller 50V AC och mer (apparatskåp, maskin, strömbrytare, kopplingsdosa, dörrlås, etc.)
- Arbete som utförs i närheten av elektrisk utrustning

Kontrollera om lokala regler kräver obligatorisk certifiering av anställda som utför denna typ av arbete!

BESKRIVNING AV SKYDD

AVGÖRANDE REGEL:

ALLTID bryta spänningen innan arbete utförs på strömförande delar, förutom vid mätningar i samband med felsökning.

EXEMPEL PÅ SÄTT ATT SKYDDA SIG:

Hissutrustning:

- Strömförande delar skyddade mot beröring (IP2x)
- Utrustning som skyddar mot elektriska stötar

Personlig skyddsutrustning:

- Isolerande handskar
- Skyddsglasögon för att undvika skador vid ljusbåge.
- Test- eller mätutrustning
- Lås och verktyg som hindrar tredje part att slå på spänningen

Säkerhetsrutin:

Innan arbete utförs på spänningsförande delar, följ nedan rutin (som exempel):

1. Testa att ditt mätinstrument fungerar (mät gärna där du sedan förväntar dig att spänningen ska försvinna).
2. Bryt spänningen.
3. Lås/blockera brytaren för att förhindra att någon annan kan slå på under arbetet. Sätt också en skylt som varnar samt visar vem som brutit (helst med mobilnummer).
4. Testa igen att spänningen är borta innan du arbetar (mät särskilt där du tänker sätta fingrarna).

Vid utbyte av huvudbrytare: Varje tekniker ska använda ett individuellt lås för att säkerställa att elen inte kopplas på igen.

FÖREBYGGANDE AV DÖDS- OCH ALLVARLIGA OLYCKOR

I MASKINRUM – ROTERANDE / RÖRLIGA DELAR

BESKRIVNING AV RISK

Risk för klämskador eller amputation när:

- Arbete utförs på rörliga delar som exempelvis linor, driv/brytskiva eller annat
- Arbete utförs i närheten av oskyddade rörliga delar

BESKRIVNING AV SKYDD

AVGÖRANDE REGEL:

ALLTID ta kontroll på utrustningen innan arbete påbörjas på roterande/rörliga delar.

ALDRIG befinna sig nära oskyddade roterande/rörliga delar.

EXEMPEL PÅ SÄTT ATT SKYDDA SIG:

Personlig skyddsutrustning:

- Bär aldrig slips, scarf eller löst hängande kläder i närheten av rörliga delar

Hissutrustning – kontrollera att:

- Driv- och brytskivor samt linor är skyddade och täckta vid klämpunkterna

Säkerhetsrutin:

Innan arbete utförs på utrustningen:

- Ta kontroll på utrustningen (STOPP-knapp, INSPEKTION, liknande)
- Bryt spänningen och använd lås för att undvika att tredje part slår på spänningen igen
- Vid räddningsoperation, säkerställ att inga obehöriga kommer i närheten

FÖREBYGGANDE AV DÖDS- OCH ALLVARLIGA OLYCKOR

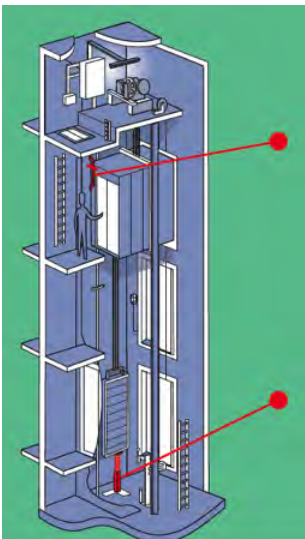
I MASKINRUM – ARBETE PÅ BROMS – KONTROLL AV MEKANISK ENERGI

BESKRIVNING AV RISK

Arbete på bromsar kan leda till okontrollerad korgförelse.

BESKRIVNING AV SKYDD

AVGÖRANDE REGEL:

ALLTID kontrollera bromsens skick.

ALLTID säkerställa att linorna ligger i drivskivans spår.

ALLTID säkerställa och kontrollera att hissdörr är låst.

EXEMPEL PÅ SÄTT ATT SKYDDA SIG:

Exempel på säkerhetsrutin

Innan arbete utförs på bromsen:

- Kontrollera bromsens skick och funktion
- Säkerställ att ingen kan öppna hissdörren:
 - exempel vid slagdörr - ta bort låsrulle
 - exempel vid automaddörr - bryt spänningen
- Sänk motvikten till buffert

En ytterligare åtgärd kan vara att blockera drivkivan för att förhindra okontrollerad rörelse.

Vid trumhissmaskin utan motvikt:

Sänk hisskorg till buffert.

En ytterligare åtgärd kan vara att blockera drivkivan för att förhindra okontrollerad rörelse.

FÖREBYGGANDE AV DÖDS- OCH ALLVARLIGA OLYCKOR

PÅ RESPEKTIVE VÅNINGSPLAN

BESKRIVNING AV RISK

Risk att någon faller in i schaktet när schaktdörren är öppen och korgen inte finns där.

BESKRIVNING AV SKYDD

AVGÖRANDE REGEL:

ALLTID skydda runt öppen schaktdörr.

ALLTID informera kunder om att hissen är avstängd.

ALLTID kontrollera att schaktdörren är mekaniskt låst när den stängs och innan du lämnar våningsplanet.

ALDRIG lämna schaktdörrarna fullt öppna vid arbete i gropan.

ALDRIG öppna schaktdörrarna när korgen inte finns där.

EXEMPEL PÅ SÄTT ATT SKYDDA SIG:

Säkerhetsrutin:

När schaktdörrarna öppnas:

- Ställ upp en avspärning om möjligt
- Stå med bra balans
- Minimera dörröppningen för att undvika fallrisk för tredje part

Vid arbete på korgen från våningsplanet:

- Sätt korgen i en position som ger bra arbetsställning
- Bryt spänningen för att undvika stöt vid arbete med elektrisk utrustning (kopplingsdosa, dörrmaskineri, etc.)

Vid tillträde till schaktet:

- Placera korgen på säker nivå (Mellan -20 till +20 cm jämfört med våningsplanet)

Om hisskorgen stannar mellan våningsplan

(instängda passagerare eller renovering):

- Observera öppningen under korgen
- Säkerställ att öppningen inte kan leda till risk för fall under korgen

FÖREBYGGANDE AV DÖDS- OCH ALLVARLIGA OLYCKOR

PÅ RESPEKTIVE VÅNINGSPÅN- RÖTERANDE/RÖRLIGA DELAR

BESKRIVNING AV RISK

Klämrisk och risk för amputation vid arbete på rörliga delar som dörröppnare, schakt dörrpanel eller korgdörrar.

Risk för skärskador samt allvarliga skador på handens sensor vid arbete med alla vassa plåtkanter.

BESKRIVNING AV SKYDD

AVGÖRANDE REGEL:

ALLTID ta kontroll över utrustningen innan arbete påbörjas på rörliga/roterande delar.

ALDRIG befinna sig nära oskyddade rörliga/roterande delar.

EXEMPEL PÅ SÅTT ATT SKYDDA SIG:

Personlig skyddsutrustning:

- Skyddshandskar (Välj skärskyddsklass 3 som minimum)
- Bär aldrig slips, scarf eller löst hängande kläder i närheten av rörliga/roterande delar

Säkerhetsrutin:

- Stäng av strömbrytaren om inte spänning behövs
- Vid öppning/stängning av schakt/korgdörrar eller manipulering av dörrmaskin, var uppmärksam på rörelseenergi och håll kroppsdelar borta från klämpunkterna

FÖREBYGGANDE AV DÖDS- OCH ALLVARLIGA OLYCKOR

PÅ RESPEKTIVE VÅNINGSPÅN – NYINSTALLATION

BESKRIVNING AV RISK

Risk att en anställd eller montör på bygget faller igenom en oskyddad schaktöppning.

BESKRIVNING AV SKYDD

Effektiv barriär framför schaktöppningen för att undvika att byggarbetare och medarbetare faller in i schaktet.

AVGÖRANDE REGEL:

ALLTID säkerställa att schaktöppningar är skyddade av lämpliga räcken enligt gällande standarder.

Viktigt! När montörer utför arbete i schaktet måste skydd mot fallande föremål finnas på plats (se sid 27).

EXEMPEL PÅ SÄTT ATT SKYDDA SIG:

Schaktskydd:

- Fasta skyddsräcken enligt gällande standard ska installeras för att skydda anställda eller andra arbetare

Personlig skyddsutrustning:

- Fallskyddsutrustning om risk för fall finns
- Lämpliga fästpunkter för livlina vid schaktöppningen

Säkerhetsrutin:

Om skyddsräcke behöver installeras eller en stege behövs användas i närheten av schaktöppningen måste fallskydd användas:

- Särskilda fästpunkter för livlina måste installeras vid schaktöppningen.
- Sätt fast sele
- Skydda arbetsytan för att undvika att andra arbetare faller igenom schaktöppningen

Innan arbetet påbörjas bör företaget genomföra en riskanalys för att säkerställa att schaktet lever upp till installationskraven.

Om schaktet inte lever upp till kraven ska arbetet stoppas och byggföretaget informeras. Om problemet inte löses kontaktar du din arbetsledning

FÖREBYGGANDE AV DÖDS- OCH ALLVARLIGA OLYCKOR

I SCHAKTET – PÅ KORGTAKET

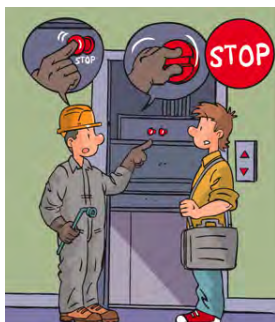
BESKRIVNING AV RISK

Risk att bli krossad i schaktet vid arbete på korgtak.

BESKRIVNING AV SKYDD

AVGÖRANDE REGEL:

ALLTID ta kontroll över hissen innan tillträde till schakt sker antingen genom att slå av strömmen eller aktivera STOPP- och Inspektionskontrollerna efter att de kontrollerats var för sig.

EXEMPEL PÅ SÄTT ATT SKYDDA SIG:

Hissutrustning:

- Fritt utrymme eller säker plats eller alternativt sätt att säkra säkerhetsavstånd
- STOPP-knapp
- Inspektionsvred

Säkerhetsrutin:

Innan tillträde till korgtak:

- Bryt spänningen och använd lås för att undvika att 3:e part slår på spänningen igen **ELLER**:
- Skicka korgen långt ner
- Öppna schaktdörren med ett dörröppningsverktyg
- Kontrollera att korgen stannar när schaktdörrens säkerhetskontakt öppnas
- Stanna korgen på säker höjd för att undvika snubbelrisk.
- Tryck på STOPP-knappen, stäng dörrarna, tryck på anropsknappen och säkerställ att korgen ej rör på sig
- Öppna dörrarna, aktivera INSPEKTION, återställ STOPP-knappen till normalläge, stäng dörrarna, tryck på anropsknappen och säkerställ att korgen ej rör på sig
- Öppna dörrarna och tryck på STOPP-knappen igen, sedan kan du gå in

Analysera andra potentiella risker så som fall från korgtak eller angränsande hiss, om den finns i samma schakt.

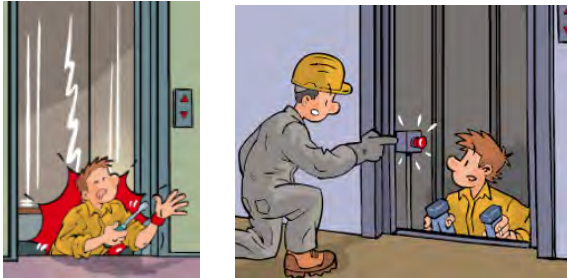
Denna rutin bör eventuellt anpassas utifrån den tekniska lösningen.

FÖREBYGGANDE AV DÖDS- OCH ALLVARLIGA OLYCKOR

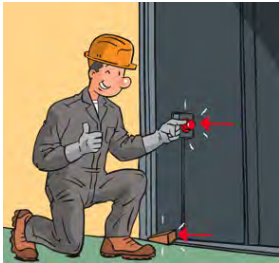
I SCHAKTET – I GROPEN

BESKRIVNING AV RISK

Risk att bli krossad av korgen eller motvikten vid tillträde och arbete i grop.

BESKRIVNING AV SKYDD

För hissar med djup grop, vanligast i vissa höghus, finns ytterligare förutsättningar att ta hänsyn till med anledning av extra stopp för verifiering och användning av gropstege.

AVGÖRANDE REGEL:

ALLTID ta kontroll över hissen innan tillträde till schaktet sker antingen genom att bryta spänningen eller trycka på STOPP-knappen efter att ha kontrollerat denna.

EXEMPEL PÅ SÄTT ATT SKYDDA SIG:

Hissutrustning – kontrollera att det finns:

- STOPP-knapp
- Gropstege

Säkerhetsrutin:

Innan tillträde till gropen:

- Tillträde till gropen bör ske via hissdörren längst nere eller genom tillträdesdörr, om det finns
- Bryt spänningen på enheten och använd lås för att undvika att 3:e part slår på spänningen igen

ELLER:

- Skicka korgen långt upp
- Öppna schaktdörren med dörröppningsverktyget innan korgen når fram
- Kontrollera att korgen stannar när schaktdörrens säkerhetskontakt öppnas
- Tryck på STOPP-knappen, stäng dörrarna och tryck på anropsknappen och kontrollera att STOPP-knappen fungerar som den ska
- Förhindra att dörrarna stängs genom att använda ett dörrblockeringsverktyg som fixerar dörren

Om det inte finns STOPP-knapp i gropen: bryt spänningen.

Begränsa storleken på dörröppningen så att 3:e part ej riskerar att falla ner.

FÖREBYGGANDE AV DÖDS- OCH ALLVARLIGA OLYCKOR

I SCHAKTET – PÅ KORGTAKET / INUTI KORGEN

BESKRIVNING AV RISK

Risk att falla från korgtaket.

Risk att falla från insidan av korgen vid exponering för fallrisk.

BESKRIVNING AV SKYDD

AVGÖRANDE REGEL:

ALLTID säkerställa att håligheter och öppningar är skyddade av lämpliga räcken enligt gällande standard.

EXEMPEL PÅ SÅTT ATT SKYDDA SIG:

Korgutrustning:

- Fast räcke enligt gällande standard, se sidan 8

Personlig skyddsutrustning:

- Fallskyddssele
- Lämplig fästpunkt för fallskydd på korgtak

Säkerhetsrutin:

Innan tillträde till korgen:

- Kontrollera att det finns skyddsräcke
- Om räcke saknas eller ej är lämpligt, använd fallskyddsutrustning fastgjord till lämplig fästpunkt

ALLTID koppla fast selen vid arbete på korgtaket.

ALLTID koppla loss selen innan korgtaket lämnas.

FÖREBYGGANDE AV DÖDS- OCH ALLVARLIGA OLYCKOR

I SCHAKTET

BESKRIVNING AV RISK

Risk att krossas av utrustning i samband med att korgen rör sig i schaktet (motvikt, fästen etc.).

Risk att krossas längst upp i schaktet om otillräckligt med fritt utrymme längst upp.

BESKRIVNING AV SKYDD

AVGÖRANDE REGEL:

ALDRIG åka på hissen i normal hastighet.

ALDRIG åka på hissen om det inte finns hålldon (inspektionsknappar).

EXEMPEL PÅ SÄTT ATT SKYDDA SIG:

Hissutrustning:

- Tänk på att det kan vara hög klämrisk mellan takräcket och schaktaket
- Kontroll av inspektionslåda
- Ändlägesbrytare
- Inspektionsgränsbrytare
- Om hissen saknar tillräckligt räddningsutrymme ovan, eller under hiss-korg. Säkerställ mekaniskt skydd, exempelvis stöttor under korg eller motvikt

Säkerhetsrutin:

Vid körning på korgtak:

- **ALLTID** stå eller sitta på mitten av korgtaket vid körning
- **ALLTID** aktivera STOPP-knappen efter körning
- **ALLTID** kontrollera dörrlåset innan utträde på annan våning än tillträdesvåningen
- Det är säkrare att köra nedåt istället för uppåt då det minskar risken för att bli träffad av motvikt eller fast utrustning i schaktet

Vid renovering, om gränslägesbrytare ej finns och det finns risk för att krossas på grund av för lite utrymme:

- Installera stöttor under motvikten som är tillräckligt långa för att säkra fullt utrymme långt upp i schaktet

FÖREBYGGANDE AV DÖDS- OCH ALLVARLIGA OLYCKOR

I SCHAKT - ANGRÄNSANDE ENHETER

BESKRIVNING AV RISK

Risk att krossas av en angränsande enhet som körs eller annan utrustning som rör sig (intelligande motvikt m.m).

BESKRIVNING AV SKYDD

AVGÖRANDE REGEL:

ALLTID säkerställa att intelligande hiss ej rör sig genom att bryta spänningen eller aktivera STOPP-knappen i gropen eller på korgtaket

EXEMPEL PÅ SÄTT ATT SKYDDA SIG:

Hissutrustning:

- Heltäckande avskärmning i schaktet om avstånd till intelligande rörlig utrustning är under 50 cm
- Avskärmning i grop

Säkerhetsrutin om skärm saknas och det finns risk för att kroppen kommer att befinna sig utanför korgens konturer:

Innan tillträde till korgtak eller grop:

Den angränsande enheten får ej röra sig av misstag:

- Bryt spänningen på den angränsande hissen och lås för att hindra att spänningen slås på igen

ELLER :

- Koppla bort den intelligande hissen från normal service genom att ta kontroll över hissen med metoderna som finns beskrivna på sidorna 20-21 (På korgtaket / I gropen)

FÖREBYGGANDE AV DÖDS- OCH ALLVARLIGA OLYCKOR

I GROPEN - HYDRAULISKA HISSAR

BESKRIVNING AV RISK

Risk för att korgen faller fritt är stor i samband med arbeten på hydrauliskt system, på rör eller cylinder. Detta kan potentiellt leda till ris för att krossas om medarbetare arbetar i gropen eller under till-/frånträdet i dörröppningen.

BESKRIVNING AV SKYDD

Rätt dimensionerad stötta installerad under korgen för att hindra att korgen ramlar ner i gropen i tillfälle av större hydrauliskt fel.

Handtag stängd och borttaget

AVGÖRANDE REGEL:

ALLTID stänga slangventilen (om den finns).

ALLTID ställa korgen på stöttor eller häng korgen med 2 säkerhetsanordningar i samband med arbete på hydrauliskt system.

EXEMPEL PÅ SÄTT ATT SKYDDA SIG:

Hissutrustning:

- Klackar som gör det möjligt att säkra korgen mekaniskt

Verktyg & utrustning:

- Slungor eller stöttor i gott skick och rätt dimensionerade.
- Säkerhetsfästen

Säkerhetsrutin:

Innan arbete på hydrauliska system måste mekanisk energi säkras:

- Stäng slangventilen (om den finns)
- Ställ korgen på speciellt anpassade stöttor (om det finns)

ELLER

- Installera rätt dimensionerad stötta, säkra den för att undvika att den ramlar

ELLER

- Säkra korgen med 2 sling eller lyftanordningar

Vidta åtgärder för att undvika att tredje part slår på systemet genom att:

- Låsa och skylta strömbrytaren
- Ta bort handtaget

Om arbete i gropen varar länge (t.ex. längre än 15 minuter) är det viktigt att använda mekaniskt skydd enligt ovan.

FÖREBYGGANDE AV DÖDS- OCH ALLVARLIGA OLYCKOR

I SCHAFTET - PÅ STEGE

BESKRIVNING AV RISK

Risk för fall från stegen om:

- Stegen glider iväg om ej ordentligt fastgjord
- Stegen är i dåligt skick

Risken uppstår ofta i samband med arbeten på motvikten eller brytskivor längst upp i schaktet vid reparation eller renovering.

BESKRIVNING AV SKYDD

Arbete på stegen är endast tillåtet under en kort stund. Annars måste andra arbetsmetoder identifieras (plattform, ställning m.m.).

AVGÖRANDE REGEL:

ALLTID säkra stegen mot att kunna vicka/glida.

ALLTID använda fallskydd om risk för fall och alltid om fötterna är mer än 2 meter ovanför golvet.

EXEMPEL PÅ SÄTT ATT SKYDDA SIG:

Verktyg & utrustning:

- Stegen i gott skick
- Fallskyddsutrustning

Säkerhetsrutin:

Innan arbete på stegen:

- Vid behov, ordna först en livlina (gejdfäste i lämplig höjd går också bra) i schaktet som kan anslutas vid arbetet
- Säkra stegen så att den inte rör på sig

Vid arbete på stegen:

- Sätt fast selen i livlinan

FÖREBYGGANDE AV DÖDS- OCH ALLVARLIGA OLYCKOR

I SCHAKT – FALLANDE FÖREMÅL (RENOVERING OCH NYINSTALLATION)

BESKRIVNING AV RISK

Risk för skada på grund av fallande delar kan uppstå när:

- Arbete utförs i schaktet samtidigt som ett föremål faller igenom oskyddad öppning i schaktet .
- Arbete utförs i schaktet samtidigt som en kollega arbetar ovanför i maskinrummet eller på korgtak och tappar verktyg eller utrustning.
- Arbete utförs i schaktet samtidigt som en kollega installerar en hiss i ett angränsande schakt som är bristfälligt skyddat av avskärmning eller annat sätt.

BESKRIVNING AV SKYDD

AVGÖRANDE REGEL:

ALLTID bära hjälm vid arbete på byggarbetsplats eller i alla situationer där det finns risk för fallande föremål i samband med reparation eller renovering.

ALLTID säkerställa att öppningar i schaktet är skyddade.

ALDRIG tillåta flera aktiviteter samtidigt på olika höjder.

ALDRIG lämna verktyg eller utrustning på hisstak utan sparkskydd eller balkar då det finns risk för att de sedan faller ner.

EXEMPEL PÅ SÄTT ATT SKYDDA SIG:

Personlig skyddsutrustning:

- Hjälms

Säkerhetsrutin:

Innan arbete utförs i schaktet:

- Skydda **alla** öppningar med exempelvis träskivor
- Skydda schaktöppningar med skyddsräcke och nät som täcker hela öppningen
- Organisera arbetet i schaktet eller gemensamt schakt så att arbete i olika nivåer undviks (fallande föremål)

Vid arbete i schaktet:

- Arbete utförs så mycket som möjligt från insidan av korgen: fallande föremål stoppas av korgens inner- eller yttertak

FÖREBYGGANDE AV DÖDS- OCH ALLVARLIGA OLYCKOR

I SCHAFTET - ARBETE MED LINOR (RENOVERING OCH NYINSTALLATION)

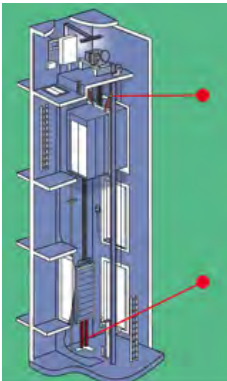
BESKRIVNING AV RISK

Vid arbete med upphängningssystem t.ex. utbyte av linor, kan följande hända:

- Korgen ramlar ner
- Motvikten ramlar ner

BESKRIVNING AV SKYDD

Korg säkrad med två sling och motvikten säkrad av stöttor

AVGÖRANDE REGEL:

ALLTID säkra korgen och motvikten med 2 av varandra oberoende anordningar när linorna tas bort .

ALLTID testa fånet och sedan spärra HR.

ALDRIG ta bort mer än hälften av linorna samtidigt, om möjligt.

EXEMPEL PÅ SÄTT ATT SKYDDA SIG:

Verktyg och utrustning:

- Sling i gott skick och rätt dimensionerade
- Stöttor i gott skick och rätt dimensionerade

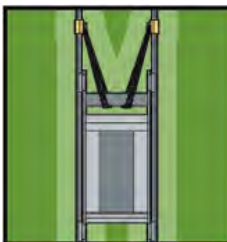
Hissutrustning:

- Fåganordning aktiverad

Säkerhetsrutin:

Innan borttagning av linor:

- Ställ korgen på lämplig höjd
- Aktivera HR
- Säkra korgen med 2 av varandra oberoende anordningar: 2 sling eller lyftanordningar
- Ställ stöttor under motvikten
- Säkra stöttorna så att de inte faller

Korg dubbelt säkrad. Fastsatta med gejdfastverktyg

FÖREBYGGANDE AV DÖDS- OCH ALLVARLIGA OLYCKOR

HÖGRISKAKTIVITETER - TUNGA LYFT

BESKRIVNING AV RISK

Risk för fallande utrustning om lyftmetoder är olämpliga:

- Korg eller motvikt ej tillräckligt fastgjorda.
- Trasig sling eller lyftutrustning.

Risk att korgen faller om lyftmetoden är olämplig:

- Tyngdpunkt ej identifierad på ett korrekt sätt.

BESKRIVNING AV SKYDD

AVGÖRANDE REGEL:

ALLTID säkerställa att lyftanordningarna uppfyller kraven, är i gott skick och anpassade till lasten som ska lyftas och hängas upp.

ALLTID skydda sling från vassa kanter med exempelvis emballage.

ALDRIG gå/stå under hängande last.

ALDRIG använda trasig utrustning eller utrustning där max kapacitet ej är känd.

EXEMPEL PÅ SÄTT ATT SKYDDA SIG:

Verktyg & utrustning:

- Certifierade lyftverktyg: sling, schakel, krokar måste vara anpassade till max last och i gott skick
- Certifierad lyftanordning, anpassad till max last:
 - För lyft av enbart gods (kättingtaljor)
 - För lyft av gods och personer (t.ex. Tirak)

Säkerhetsrutin:

Före lyftet

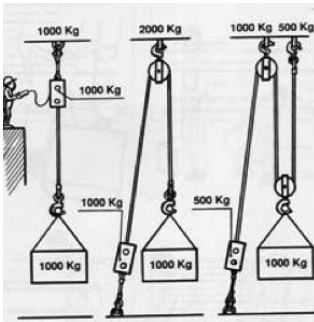
Kontrollera utrustningens vikt.

- Använd rätt dimensionerad lyftutrustning
- Provera lyftpunkter, det är i normalfallet dessa som brister först

När lyft av utrustning utförs (maskin, apparatskåp m.m.)

- Ta reda på lastens tyngdpunkt för att undvika att lasten börjar gunga (förutse var du kan stå säkert placerad)

ALDRIG hålla i utrustningen med händerna: de kan krossas. Använd en lina för att kontrollera rörelsen.

FÖREBYGGANDE AV DÖDS- OCH ALLVARLIGA OLYCKOR

HÖGRISKAKTIVITETER - STÄLLNING

BESKRIVNING AV RISK

Risk för fall från ställning.

Risk för fall från ställning om den är felbyggd.

Det är utbildningskrav för ställningsarbeten (>2m).

BESKRIVNING AV SKYDD

AVGÖRANDE REGEL:

ALLTID säkerställa att ställningen byggts och kontrollerats av behörig person.

ALDRIG ta bort barriär/räcke eller plankor (i normalfallet).

ALDRIG använda en ofullständig ställning.

ALLTID respektera max kapacitet och kontrollera att max kapacitet syns tydligt.

EXEMPEL PÅ SÄTT ATT SKYDDA SIG:

Verktyg & utrustning:

- Certifierad ställning

Säkerhetsrutin:

- Kontrollera att ställningen är fixerad mot byggnaden
- Säkerställ ett säkert till-/frånträde till ställningen
- Säkerställ att ställningen är i gott skick och att det finns skydds-räcken
- **ALDRIG** klättra på skyddsräcket

Alla brister ska rapporteras till företaget. Ställningar med brister får inte användas.

Notera:

Även om det grundläggande skyddet utgår ifrån att plattformen är korrekt utformat, rekommenderas att bära fallskyddsutrustning kopplad till en livlina fastmonterad i schaktet.

FÖREBYGGANDE AV DÖDS- OCH ALLVARLIGA OLYCKOR

HÖGRISKAKTIVITETER - TILLFÄLLIG ARBETSPLATTFORM

BESKRIVNING AV RISK

Fallrisk från tillfällig fastmonterad arbetsplattform.

Fallrisk från arbetsplattformen om den är byggd på ett felaktigt sätt eller saknar bra räcken.

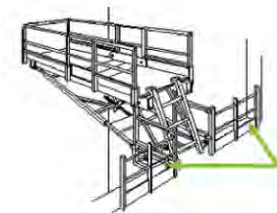
Kontrollera om certifiering krävs enligt lag för plattformen och den som installerar plattformen!

BESKRIVNING AV SKYDD

Säker och robust plattform med skyddsräcke.

Säker arbetsplattform i metall.

AVGÖRANDE REGEL:

ALLTID säkerställa att plattformen har byggts och kontrollerats av en behörig person.

ALDRIG ta bort barriär/räcke eller plankor (i normalfallet).

ALDRIG använda en ofullständig plattform.

ALLTID respektera max kapacitet och kontrollera att max kapacitet syns.

ALLTID säkerställa att det finns ett säkert sätt att nå plattformen.

EXEMPEL PÅ SÄTT ATT SKYDDA SIG:

Verktyg & utrustning:

- Certifierad arbetsplattform
- Certifierade balkskor anpassade till plattformens kapacitet
- Högkvalitativt material

Säkerhetsrutin:

- Kontrollera att plattformen är robust
- **ALLTID** respektera max kapacitet
- Säkerställ säkert tillträde via en fast stega
- **ALDRIG** klättra på skyddsräcket
- **ALLTID** bära sele fastgjord till en livlina för att hindra fall om plattformen brister/kollapsar

Alla brister ska rapporteras till företaget.

FÖREBYGGANDE AV DÖDS- OCH ALLVARLIGA OLYCKOR

I SCHAKTET – KORG SOM TILLFÄLLIG RÖRLIG PLATTFORM – (RENOVERING & NYINSTALLATION)

BESKRIVNING AV RISK

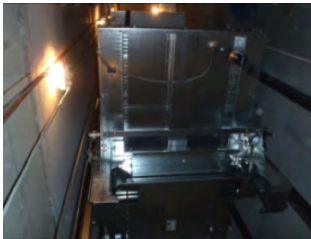

Fallrisk från rörlig plattform.

Fallrisk från korg om den ej är korrekt utförd.

BESKRIVNING AV SKYDD

Hisslinor monterade samt HR ansluten till korgens fång.

AVGÖRANDE REGEL:

ALLTID säkerställa att 2 av varandra oberoende säkerhetsanordningar finns:

- Hisslinor och HR
- Eller hisslinor och ytterligare säkerhetsanordning
- Eller särskild lyftanordning godkänd för att lyfta personer och ytterligare säkerhetsanordning

EXEMPEL PÅ SÄTT ATT SKYDDA SIG:

Verktyg & utrustning:

- Certifierade säkerhetsanordningar (HR eller ytterligare säkerhetsanordningar)
- Certifierad lyftanordning i gott skick och med rätt kapacitet
- Certifierade (provdragna) fästpunkter med rätt kapacitet

Säkerhetsrutin:

- **ALDRIG** lasta mer än max kapacitet
- **ALLTID** installera HR och lina så snart som möjligt och/eller enligt instruktionsbok
- **ALLTID** använda lämplig lyftutrustning
- **ALLTID** installera lämpligt skyddsräcke på korgtaket
- **ALLTID** säkerställa kontroll av behörig/utbildad person

Notera:

Även om det grundläggande skyddet utgår ifrån att korgplattformen är korrekt utformad, rekommenderas det att bära fallskyddsutrustning kopplad till en livlina fastmonterad i schaktet.

Det rekommenderas att ha ett audiovisuellt system fastgjort under korgen för att informera andra montörer om korgrörelse när dörrkontakter är överkopplade.

FÖREBYGGANDE AV DÖDS- OCH ALLVARLIGA OLYCKOR

HÖGRISKAKTIVITETER - ÖVERKOPPLING AV SÄKERHETSKRETS

BESKRIVNING AV RISK

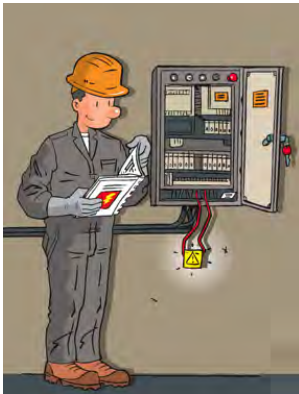

Risk att bli krossad vid tillträde/arbete/utträde från hisschakt.

Liknande risk för 3:e part om schaktdörrarnas säkerhetskontakter har kopplats över.

BESKRIVNING AV SKYDD

AVGÖRANDE REGEL:

Att koppla över en säkerhetskets får bara göras som sista utväg om alternativa lösningar inte finns: **ALDRIG** koppla över en säkerhetskets under en längre tid.

ALDRIG lämna kvar en överkopplarsladd (bygel) när området lämnas

OBS! om överkoppling sker inuti schaktet (lås, korgdörr, nödstopp mm.) syns det ej enkelt och risken är stor att det glöms kvar.

EXEMPEL PÅ SÄTT ATT SKYDDA SIG:

Verktyg & utrustning:

- Företagsgodkända överkopplare (exempelvis 1 meter långa, orange kablar som syns väl)

Säkerhetsrutin:

- Gör en riskbedömning och planera arbetet
- Testa och aktivera inspektion på hissstaket
- Följ elschemat för att hitta rätt ställe att koppla över på
- **ALLTID** använda företagsgodkända överkopplare
- **ALDRIG** koppla över hela säkerhetskreten
- Koppla inte när spänningen är tillslagen

Innan området lämnas:

- **ALLTID** kontrollera att alla säkerhetsfunktioner fungerar efter att överkopplingen tagits bort

FÖREBYGGANDE AV DÖDS- OCH ALLVARLIGA OLYCKOR

HÖGRISKAKTIVITETER – ASBEST

BESKRIVNING AV RISK

Asbest i bromsar ska vara åtgärdade i Sverige men iakta försiktighet vid misstanke om asbest.

Asbest i schaktväggarna - iakta försiktighet vid misstanke om asbest.

BESKRIVNING AV SKYDD

AVGÖRANDE REGEL:

ALDRIG röra vid asbestmaterial i maskinrummet eller hisschaktet.

ALDRIG utföra arbete på utrustning som innehåller asbest utan att ha fått rätt utbildning och utan skyddsutrustning (normalt görs detta av certifierat saneringsföretag).

ALLTID vara uppmärksam på olika material som kan innehålla asbest.

EXEMPEL PÅ SÄTT ATT SKYDDA SIG:

Ta reda på om reglerna kräver obligatorisk utbildning och särskild utrustning!

Säkerhetsrutin:

Företaget måste uppmärksamma kunden vid misstanke om asbest så att kund kan låta genomföra kontroll/åtgärd.

Om asbest ska tas bort i samband med reparation eller modernisering/byte av hiss, måste sådant arbete utföras av ett certifierat saneringsföretag.

FÖREBYGGANDE AV VANLIGT FÖREKOMMANDE OLYCKOR

Förhoppningsvis utgör döds- och allvarliga olyckor endast en mycket liten del av de olyckor som rapporteras in av hiss företagen.

I detta kapitel presenteras de risker som kan leda till de mest vanligt förekommande olyckorna. Dessa olyckor är för det mesta ej relaterade till arbeten på hissar.

Även om dessa ej i normalfallet leder till dödsolyckor medför de ofta smärtsamma skador. Det är därför viktigt att dessa risker inte glöms bort och lämpliga åtgärder vidtas enligt dessa exempel. Listan är dock ej uttömmande och det är varje företags och anställds ansvar att en korrekt riskbedömning görs och att gällande regler följs.

FÖREBYGGANDE AV VANLIGT FÖREKOMMANDE OLYCKOR

I HISSSHAKTET – I GROPEN

BESKRIVNING AV RISK

Fall- eller halkrisk i samband med tillträde eller utträde ur gropen om:

- Det inte finns någon stege till gropen > 1 m
- Stegen ej lämplig
- Stegen ej används
- Halt/oljigt golv

BESKRIVNING AV SKYDD

EXEMPEL PÅ SÄTT ATT SKYDDA SIG:

Hissutrustning:

- Gropstege
- Gropstegen är lätt nåbar från schaktöppningen
- Gropstegen är fastmonterad (bäst) eller väl fixerad vid användandet

Säkerhetsrutin:

Vid tillträde till grop:

- Kontrollera stegens skick och läge
- Förhindra dörren att kunna stängas genom att använda ett dörrblockeringsverktyg
- Säkerställ STOPP-knappens funktion (se sid 20). OBS om STOPP-knappen sitter på för låg höjd finns risk att falla ner i gropen (Tips: Försök förmå kunden att få åtgärda dålig STOPP-knapp)

Vid utträde från grop:

- Säkerställ att sulorna ej har oljefilm på sig (snubbelrisk på stege)
- Klättra uppför stegen på ett säkert sätt (behåll 3 beröringspunkter på stegen)
- OBS: sträck dig inte efter låset, använd en pinne
- Först efter att du lämnat gropen, återställ STOPP-knappen
- Efter att schaktdörren stängts, kontrollera att den är låst

Använd gropstege eller bärbar stege. **ALDRIG** hoppa ner i gropen!

Om gropstegen ej är säker, måste företaget informeras och kund eller besiktningsorgan (om relevant) informeras så att lämpliga åtgärder kan vidtas.

FÖREBYGGANDE AV VANLIGT FÖREKOMMANDE OLYCKOR

HALK, SNUBBEL, FALL

BESKRIVNING AV RISK

Risk för fall i trappor vid dålig belysning eller trappor i dåligt skick

Risk för fall om golvet är blött, ojämnt eller om det finns nivåskillnader.

Dessa är några av de vanligaste olyckorna!

BESKRIVNING AV SKYDD

EXEMPEL PÅ SÄTT ATT SKYDDA SIG:

Personlig skyddsutrustning:

- Bra sulor (halkskyddande)
- Bra klack som ger bättre grepp på steg

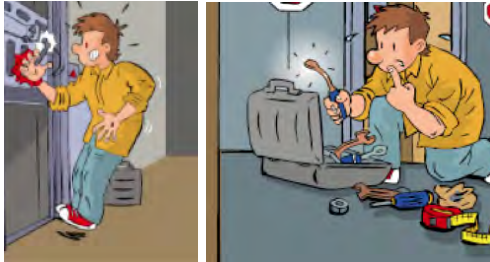
Säkerhetsrutin:

- **ALLTID** stå säkert
- **ALLTID** se upp för blöta, hala, oljiga eller isiga golv
- **ALLTID** vara uppmärksam vid timer på belysningen
- **ALLTID** hålla i räcket på väg nerför trappor eller hålla i på annat sätt om räcke saknas (använd väggen som stöd)
- **ALDRIG** rusa nedför trappor
- **ALDRIG** prata i mobilen utan handsfree i trappor

FÖREBYGGANDE AV VANLIGT FÖREKOMMANDE OLYCKOR

SÄKER ANVÄNDNING AV HANDVERKTYG

BESKRIVNING AV RISK

Risk att verktyg slinter ur handen om nyckel, skruvmejsel eller bult är i dåligt skick.

BESKRIVNING AV SKYDD

EXEMPEL PÅ SÄTT ATT SKYDDA SIG:

Verktyg och skyddsutrustning:

- CE-märkt och godkänt av företaget
- Hammare i gott skick, fast hammarhuvud med stabilt handtag
- Ringnycklar i gott skick, ej skadade eller sneda
- Skruvmejslar med bra isolering, ej sönder eller utslitna

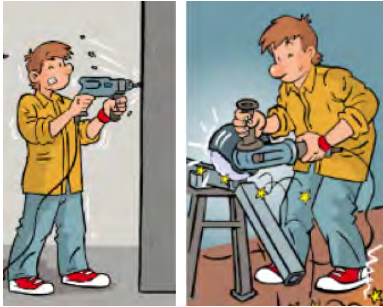
Säkerhetsrutin:

- **ALLTID** kontrollera att utrustningen är i gott skick före användning
- **ALLTID** använda skyddshandskar med skärskydd
- **ALLTID** använda rätt verktyg (en justerbar nyckel är mindre säker än en fast nyckel)
- **ALDRIG** använda en elskyddsskruvmejsel för mekaniska arbeten
- **ALDRIG** använda trasiga verktyg
- **ALLTID** använda rätt storlek på verktyget

FÖREBYGGANDE AV VANLIGT FÖREKOMMANDE OLYCKOR

SÄKER ANVÄNDNING AV ELEKTRISKA VERKTYG

BESKRIVNING AV RISK

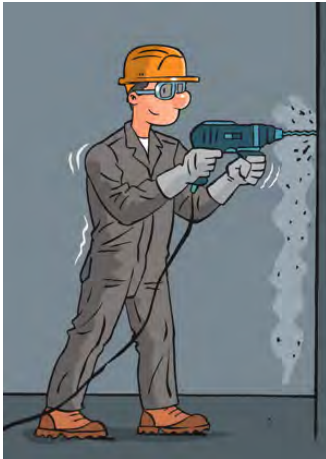
Risk för ögonskada, skärsår, flygande partiklar och brandtillbud.

Risk för skärsår vid användning av verktyg.

BESKRIVNING AV SKYDD

EXEMPEL PÅ SÄTT ATT SKYDDA SIG:

Verktyg och skyddsutrustning:

- CE-märkta och godkända av företaget
- Skyddsglasögon och skyddshandskar
- Verktyg (dubbelt grepp) för att hålla verktyget i stabilt läge
- Slipmaskin och borrar utrustade med handtag för stabilt grepp

Säkerhetsrutin:

- **ALLTID** kontrollera att utrustningen är i bra skick före användning (verktygets skick, sladd ej skadad, att skydd finns)
- **ALLTID** använda båda händerna vid arbete med bormaskin och slipmaskin
- **ALLTID** använda skyddsglasögon och handskar vid slipning och borrar
- **ALLTID** kontrollera att kap/slipskivan inte är för gammal
- **ALLTID** ha ett certifikat för heta arbeten om sådant krävs
- **ALDRIG** använda trasiga verktyg
- **ALDRIG** hålla i det som ska borrar eller slipas med handen utan att fixera det först
- **ALDRIG** skära uppåt med vinkelslip

Hörselskydd bör användas vid slipning och borrar.

FÖREBYGGANDE AV VANLIGT FÖREKOMMANDE OLYCKOR

SÄKER HANTERING AV KEMIKALIER

BESKRIVNING AV RISK

Risk för att förlora medvetande, för sjukdom eller hälsoeffekt vid användning av farliga substanser.

Risk för explosion om brandfarligt produkt används nära heta arbeten eller tända cigaretter.

BESKRIVNING AV SKYDD

EXEMPEL PÅ SÄTT ATT SKYDDA SIG:

Val av produkt:

- Använd endast kemikalier som godkänts av företaget: giftiga eller hälsofarliga produkter är i normalfallet inte nödvändiga inom hissbranschen
- **ALDRIG** köpa produkter som inte är godkända av företaget
- **ALLTID** säkerställa tillgång till säkerhetsdatablad för varje produkt

Verktyg och skyddsutrustning:

- Handskar och skyddsglasögon om det finns risk för stänk
- Passande andningsskydd

Säkerhetsrutin:

- **ALLTID** använda handskar för att undvika kontakt med huden
- **ALLTID** använda små mängder i ej ventilerade områden (grop)
- **ALLTID** sätta på locket efter användning
- **ALDRIG** röka, slipa eller svetsa i närheten av brandfarliga ämnen
- **ALDRIG** hälla över kemikalier i en burk med okänt innehåll.
- Läs och följ anvisningen på behållaren
- **ALDRIG** förvara flyktiga kemikalier/aerosoler i ej ventilerade områden (grop)

FÖREBYGGANDE AV VANLIGT FÖREKOMMANDE OLYCKOR

MANUELL HANTERING/ERGONOMI

BESKRIVNING AV RISK

Risk för ryggsador vid lyft av tung utrustning.

Risk för skärsår om lasten tappas.

Risk för fall eller halka vid hantering av utrustning.

BESKRIVNING AV SKYDD

EXEMPEL PÅ SÄTT ATT SKYDDA SIG:

Verktyg och skyddsutrustning:

- Skyddshandskar
- Lyftutrustning vid tunga lyft

Säkerhetsrutin:

- **ALLTID** ha rak rygg och använda benen för att lyfta lasten
- **ALLTID** placera händerna så att de inte kommer i kläm
- **ALLTID** titta framåt för att upptäcka möjliga risker för att falla eller halka
- **ALLTID** ta hjälp eller använda lyftutrustning vid tung hantering

FÖREBYGGANDE AV VANLIGT FÖREKOMMANDE OLYCKOR

Andra risker som inte nämnts i denna broschyr men som kan vara relevanta:

- Ökad risk vid stress - planera arbetet, be om hjälp, säkerställ god utbildning
- Risk för brand
- Risk relaterad till svetsning
- Risk relaterad till specifik typ av anläggning, så som kärnkraftverk, kemisk fabrik, anläggning med risk för explosion etc.
- Risk relaterad till användande av fordon
- ...

Detta dokument har tagits fram av experter inom arbetsgruppen för Utbildning & Träning samt Kvalitets-, Säkerhets-, Miljö- och Utbildningskommittéen hos European Lift Association.

Illustrationerna i broschyren är gjorda av Zack, zackvdh@gmail.com.

Broschyren finns även tillgänglig att ladda ner från ELA:s hemsida:
www.ela-aisbl.org

© 2015 European Lift Association (ELA) aisbl Belgium
- Alla rättigheter förbehålls.

European Lift Association
44 Avenue Herrmann-Debroux, box 1, B-1160 Bryssel, Belgien
Tel: +32 (0) 2 779 50 82 – Fax: +32 (0)2 772 16 85

Hissförbundet
Teknikföretagens Branschgrupper AB
Box 5510, 114 85 Stockholm
Tel: +46 (0) 8 782 08 50 Fax: +46 (0)8 660 33 78
kansliet@hissforbundet.se - www.hissforbundet.se